

İSMAIL SAYMAZ • **Fıtrat**

İletişim Yayınları 2394 • Bugünün Kitapları 212

ISBN-13: 978-975-05-2104-1

© 2016 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Ahmet Insel - Kerem Ünüvar

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI İsmail Saymaz

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Melis Oflas

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

İSMAİL SAYMAZ

Fıtrat

İş Kazası Değil, Cinayet



ISMAIL SAYMAZ Rize’de, 11 Temmuz 1980’de doğdu. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi’ni bitirdi. Gazeteciliğe Rize’de başladı. Konya ve İstanbul’da yerel gazetecilik yaptı. Mayıs 2002’de *Radikal*’de başladığı muhabirliği, Ocak 2016’dan itibaren *Hürriyet* gazetesinde sürdürüyor. İnsan hakkı ihlalleri, düşünce ve ifade hürriyeti konularında haberleri yayımlanıyor. Saymaz, başta Erzincan Davası olmak üzere, haberleri nedeniyle yirmiyeye yakın davada yüz yılı aşkın hapis cezası istemiyle yargılandı. 2014 yılında Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü’nün yılın “100 Basın Kahramanı” listesine alındı.

Kitapları: *Postmodern Cihad / Tarikat, Siyaset, Adalet Üçgeninde Erzincan Davası* (Kalkedon, Nisan 2010), *Hanefi Yoldaş / Gizli Örgüt Nasıl Çökertilir?* (Kalkedon, Mart 2011), *Nefret / Malatya: Bir Milli Mutabakat Cinayeti* (Kalkedon, Ekim 2011), *Oğlumı Öldürdünüz Arz Ederim / 12 Eylül’ün Beş Öyküsü* (Postacı Yayınevi, Nisan 2012), *Sifir Tolerans* (İletişim Yayınları, Ekim 2012), *Sözde Terörist* (İletişim Yayınları, Kasım 2013), *Esas Duruşta Cinayet* (İletişim Yayınları, Haziran 2014), *Ali İsmail* (İletişim Yayınları, Mayıs 2015).

Ödülleri: İstanbul Tabipler Odası Basında Sağlık Ödülü (2009), Metin Göktepe Jüri Özel Ödülü (2010), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Basın Özgürlüğü Ödülü (2010), İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Ayşenur Zarakolu Basın Özgürlüğü Ödülü (2011), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yılın Söyleşisi Ödülü (2012), Türkiye Yayıncılar Birliği Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülü (2012), ÇGD Bursa Şubesi Onur Ödülü (2013), Halkevleri Derneği “Halkın Hakları” Basın Ödülü (2013), Elektrik Mühendisleri Odası “Hasan Balıkcı” Onur Ödülü (2014), Abdi İpekçi Yılın Gazetecilik Ödülü (2014), Halkların Demokratik Kongresi Emek Meclisi Ödülü (2015), TGC Başarı Ödülü Siyasi Haber Dalı (2015), Haliç Üniversitesi Yılın En İyi Gazetecisi Ödülü (2015), Çırağan Lions Klübü 12. Türkân Kahramankaptan Yılın En İyi Gazetecisi Ödülü (2016).

*Bu kitabın yazımı sırasında, çalıştığı inşaatta
yüksekten düşerek can veren
sevgili eniştemiz, dayımız Salih Coşkun'a*

ve

*Sımsıcak elini her zaman omzumda hissedeceğim
sevgili Nihat Tuna'ya...*

*"bağırısam ne yarar, nasılsa duymazlar
ben bir kömür ocağının onulmaz göçüğüyüm
içimde cesetler ve daha ölmemişler var"*

– METİN ALTIÖK

İÇİNDEKİLER

CESETTEKİ ALTIN KOLYE	13
------------------------------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM

FİTRATIN TARİHİ	23
İKİ DEVLET, BİR MEMİŞ.....	23
SERMAYENİN KARŞI SALDIRISI.....	33
KÖLELİĞE DÖNÜŞ.....	40
İŞÇİ CEHENNEMİ.....	43
HER ÜÇ İŞÇİDEN BİRİ İNŞAATTA ÖLÜYOR.....	50
“BU GEMİ BİR KARA TABUT”.....	53
ÖZELLEŞTİRME ÇARPIYOR.....	60
KAZA DEĞİL, CİNAYET.....	66

İKİNCİ BÖLÜM

İNŞAAT	73
ÇADIRDA BİR CEHENNEM.....	73
“ÇADIRIN YANACAĞINI TAHMİN EDİYORDUK”.....	78
200 UYARIYA KULAK ASAN OLMADI.....	82
PATRONA BERAAT, TAŞERONA CEZA.....	86

YARGIYA RAĞMEN YIKIM.....	89
İŞ DURDURMAK YASAK, İŞÇİ ÖLDÜRMEK SERBEST.....	91
RAMAK KALA.....	94
32. KATTAN YERE ÇAKILDI.....	97
İŞLER YÜRÜSÜN DİYE Mİ ÇIKARILDI?.....	101
TOKİ CANA DEĞİL, GELECEK PARAYA BAKTI.....	104
İŞ MÜFETTİŞİ ŞEREF ÖZCAN: "İŞÇİNİN ÖLECEĞİNİ BİLİYORSAK BU KAZA MIDIR?".....	106

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TERSANE	119
SUDAN UCUZ.....	119
HA İNSAN, HA KUM TORBASI.....	123
ON BİN TL KEFALETLE BEŞ GÜNDE TAHLİYE.....	127
PARA CEZASI DAHA ADİLMİŞ.....	130
TUZLA'NIN KARA YAZI.....	133
LİMTER-İŞ GENEL SEKRETERİ HAKKI DEMİRAL: "İŞÇİLER GEMİLERİ YAPARKEN DEĞİL, ÖLÜRKEN Mİ CAHİL?".....	137

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ENERJİ	149
BAYRAM GÜNÜ BİR CİNAYET.....	149
KELEŞ'İN KATİLİ: ÖZELLEŞTİRME.....	152
İNSANLIĞIN BUZ KESTİĞİ GÜN.....	155
ÖLENLER VE ÖLÜME İTENLER EŞİT KUSURLUYMUŞ.....	162
"BEN BU ELLERLE BOK TEMİZLİYORUM, KERİME".....	164
BİRBİRLERİNİ KURTARIRKEN ÖLDÜLER.....	168
ACI MİZANSEN: YEDİ İŞÇİDEN SONRA ÖNLEM.....	171
KAN PARASI PROTOKOLÜ.....	174
HUKUKÇU ERBAY YUCAK: BİR ADALET ÜLKÜSÜNE İNANMIYORUZ.....	177

BEŞİNCİ BÖLÜM

MADEN	191
GRİZU, "GELİYORUM" DEDİ.....	191
YARGITAY'DAN BİR İLK: KAZA DEĞİL, CİNAYET.....	196
SOMA'DAN 15 GÜN ÖNCE.....	201
ÜRETİM ZORLAMASI.....	205
İŞÇİLERİN TOPLU MEZARI.....	210
MADENCİYE TEKME.....	214
TKİ, ÇSGB VE MİGEM SUÇA ORTAK.....	215
SOMA'DAN SONRA.....	219
BABALAR VE OĞULLAR.....	221
17 BİN TON SU VE ÇAMURDA BOĞULDULAR.....	228
"OĞLUM YOKLUK BOKUNA GİTTİ".....	234
CHP MANİSA MİLLETVEKİLİ ÖZGÜR ÖZEL: SOMA'NIN FAİLİ: SENDİKA, SİYASET VE SERMAYE ÜÇGENİ.....	240
Sonsöz	251

CESETTEKİ ALTIN KOLYE

Karla kaplı Uludağ, dantelli gelinliği içinde düğününü bekleyen bir gelin gibi, iki gün sonraki yeni yıl kutlamasına hazırlık yapıyordu. Bursa sokaklarını “Hoş geldin 2006” yazılı taklar; mağazaların camekânlarını ise Noel Baba maskotları süslüyordu. Bütün şehirde alışveriş heyecanı vardı.

Nilüfer’e bağlı Yaylacık köyündeki Özay Grup tekstil fabrikası, 29’u 30 Aralık 2005’e bağlayan geceye, bu heyecandan uzakta, yurtdışına ürün yetiştirme telaşıyla giriyordu. Yüzü aşkın işçi yatak, yatak kılıfı ve baza üretiyordu.

Saat 16-24 mesaisine gelen kadın işçilerden onu talimatla gece mesaisine kaldı. İş biriktiği için ertesi gün saat 8’e kadar çalışacaklardı. Başlarında ekip şefi olarak 21 yaşındaki Gülden Çiçek duracaktı. Çiçek’in bir yaş büyük ablası Gülhan da ekibin içindeydi. Hava kararırken; fabrikanın ölgün ışıkları ikinci kattaki konfeksiyon atölyesinde yatak kılıflarını söken on kadın işçiyi aydınlatıyordu. Dışarıda serseri bir lodos esiyordu.

Söküm işlemi saatlerce sürdü. Toplu halde yemek molası verildiğinde artık tarih 30 Aralık’ı gösteriyordu. Yemek

dönüşü, yirmi iki yaşındaki Dilek Karadeniz ve üç arkadaşı yatsı namazını kıldı. Mesai saat 01.30'da yeniden başladı.

Karadeniz, işe koyulduktan on beş dakika sonra, 01.45'te, merdiven aralığından siyah bir dumanın çıktığını ve yayıldığını gördü. Fabrikanın arka kısmındaki depoda bulunan "Hav" adlı ince yünler, sigara izmariti veya rüzgârın yarattığı elektriklenmeyle tutuşmuş ve yangın, kadınların çalıştığı atölyeye sıçramıştı.

Karadeniz çığlık atarak, "Bir şey yanıyor," diye bağırdı. Zehirli duman atölyeyi sararken; on kadın üst kata çıkan merdivenlerin olduğu kapıya yöneldi. Kapı alevlerin geldiği yönde kaldığı için, dönüp diğer kapının bulunduğu idari bölüme koştu. Fakat idari bölümdeki çelik kapı kilitlenmişti. Geriye bir ihtimal kalıyordu: Konfeksiyon İdari Amiri Bürosu'na sığınmak. Camkândan büroya adım attıkları an içerisi de dumanla doldu.

Grup şefi Gülden Çiçek, telefonla ustabaşı Nilüfer Pehlivan'ı aradı. "Depodan patlama sesi geldi. Ne olduğunu bilemiyoruz. Bize yardım edin," dedi.¹

Telefon kapandığında büroda can pazarı yaşanıyordu. Gülden'in ablası Gülhan, yirmi bir yaşındaki Kevser Zorlu ve yirmi yaşındaki Ferhan Karakuş kapıyı açıp dumanların içine dalarak, çıkışın kapısının bulunduğu birinci depoya doğru koştu. Üç kadın alevlerin içinden geçip dışarıya çıkmayı başardı.

Bu üç kadını; Dilek Karadeniz ile yirmi iki yaşındaki Melek İğdemir ve yirmi sekiz yaşındaki Necla Özveren izledi. Karanlık nedeniyle Karadeniz ile İğdemir el ele tutuştu. Birkaç adım arkalarından gelen Özveren, "Telefonun ışığını yakalım, öyle çıkalım," dedi. Fakat kullanmasını bilmediğinden ışığı yakması için telefonu Karadeniz'e verdi. Bu esnada merdiven başına ulaşmışlardı:

1 Nilüfer Pehlivan'ın 29 Aralık 2005'te Çalı Jandarma Karakolu'nda alınan ifadesi.